

PRESSITEADE nr 10/23

Luxembourg, 12. jaanuar 2023

Euroopa Kohtu otsus kohtuasjas C-395/21 | D.V. (advokaaditasud – tunnitasu põhimõte)

Lihtsuse ja arusaadavuse nõudele ei vasta advokaadi ja tarbija vahel sõlmitud õigusteenuse lepingu tingimus, milles määratakse hind kindlaks tunnitasu põhimõttel, esitamata muid täpsustusi

Liikmesriigi kohus võib ennistada olukorra, milles tarbija oleks ilma ebaõiglase lepingutingimusega olnud, isegi kui selle tagajärjel jääb teenuste osutajal tasu osutatud teenuste eest saamata

M.A. sõlmis tarbijana advokaat D.Vga viis õigusteenuse osutamise lepingut. Kõikides lepingutes oli ette nähtud, et advokaaditasu arvutatakse tunnitasu alusel, mis oli 100 eurot iga M.A-le pakutud konsultatsiooni või osutatud õigusteenuse tunni eest. D.V. osutas õigusteenuseid 2018. ja 2019. aastal ning esitas arved kõigi osutatud teenuste eest 2019. aasta märtsis. Kuna D.V. ei saanud kogu nõutud tasu, esitas ta Leedu esimese astme kohtusse hagi nõudega mõista M.A-lt välja 9900 eurot õigusteenuste eest ja 194,30 eurot lepingu täitmisega seotud kulude eest. Nimetatud kohus rahuldas D.V. nõude osaliselt. D.V. esitas selle otsuse peale apellatsioonkaebuse, mille apellatsioonikohus jättis rahuldamata. D.V. esitas 2020. aastal kassatsioonkaebuse Leedu kõrgeimale kohtule.

See kohus küsis Euroopa Kohtult, kuidas tõlgendada liidu õiguse sätteid¹, mille eesmärk on kaitsta tarbijaid ebaõiglase lepingutingimuste eest, ja milline ulatus on nõudel, et õigusteenuse osutamise lepingu tingimus tuleb koostada lihtsas ja arusaadavas keeles, ning millised tagajärjed toob kaasa õigusteenuste hinna kindlaks määrava tingimuse ebaõigluse tuvastamine.

Oma tänases kohtuotsuses täpsustas Euroopa Kohus kõigepealt, et mõiste „lepingu põhiobjekt“ hõlmab lepingutingimust, mis määrab kindlaks esindatava kohustuse maksta advokaaditasu ja näitab ära advokaaditasu määra. Järelikult **kuulub selle mõiste alla advokaadi ja tarbija vahel sõlmitud õigusteenuse osutamise lepingu tingimus, milles määratakse osutatud teenuste hind kindlaks tunnitasu põhimõttel.**

Mis puudutab õigusteenuse osutamise lepingu tingimuse lihtsust ja arusaadavust keeles koostamise nõude ulatust, siis rõhutas Euroopa Kohus, et liidu õiguse kohaselt tuleb seda nõuet mõista laialt. Leping peab kirjeldama läbipaistavalt selle mehhanismi konkreetset toimimist, millele kõnealune tingimus viitab, mistõttu asjaomasel tarbijal oleks täpsete ja arusaadavate kriteeriumide põhjal võimalik ette näha sellest tingimusest talle tulenevaid majanduslikke tagajärgi. Euroopa Kohus täheldas, et kuigi müüjalt või teenuste osutajalt ei saa nõuda, et ta teavitaks tarbijat tema võetud kohustuste lõplikest rahalistest tagajärgedest, mis sõltuvad tulevikus toimuvatest ettenägematutest ja müüja või teenuste osutaja tahtest sõltumatutest sündmustest, peab teave, mida ta on kohustatud esitama enne lepingu sõlmimist, siiski võimaldama tarbijal teha otsuseid hoolikalt ja teadlikuna selliste sündmuste toimumise võimalusest ja tagajärgedest, mis neil sündmustel võivad olla asjaomaste õigusteenuste kestusele. See teave, mis võib erineda sõltuvalt esiteks õigusteenuste lepingus ette nähtud teenuste esemest ja

¹ Nõukogu 5. aprilli 1993. aasta direktiiv 93/13/EMÜ ebaõiglase tingimuste kohta tarbijalepingutes (EÜT 1993, L 95, lk 29; ELT eriväljaanne 15/02, lk 288).

laadist ning teiseks kohaldatavatest ametialastest ja kutse-eetika normidest, peab sisaldama andmeid, mis võimaldavad tarbijal hinnata nende teenuste ligikaudset kogumaksumust. Niisugused andmed on näiteks hinnanguline või minimaalne tundide arv, mis on vajalik teatava teenuse osutamiseks, või kohustus saata mõistlike ajavahemike järel perioodiliselt arveid või aruandeid, milles on märgitud töötatud tundide arv. Euroopa Kohus märkis, et liikmesriigi kohtu ülesanne on kõiki lepingu sõlmimisega seotud asjakohaseid asjaolusid arvesse võttes hinnata, kas teave, mille müüja või teenuste osutaja edastas enne lepingu sõlmimist, võimaldas tarbijal teha otsuseid hoolikalt ja teadlikuna lepingu sõlmimise rahalistest tagajärgedest. Euroopa Kohus tõdes, et liidu õiguse tähenduses **lihtsas ja arusaadavas keeles koostamise nõudele ei vasta advokaadi ja tarbija vahel sõlmitud õigusteenuse osutamise lepingu tingimus, milles määratakse nende teenuste hind kindlaks tunnitasu põhimõttel, ilma et tarbijale oleks enne lepingu sõlmimist edastatud teavet, mis võimaldab tal teha otsuseid hoolikalt ja teadlikuna lepingu sõlmimise majanduslikest tagajärgedest.**

Sellise lepingutingimuse võimaliku ebaõigluse kohta märkis Euroopa Kohus oma kohtupraktikat arvesse võttes, et liikmesriigi kohus peab juhtumi kõiki asjaolusid arvestades esiteks hindama heausksuse nõude võimalikku täitmata jätmist ja teiseks võimaliku olulise tasakaalustamatuse esinemist, mis kahjustab tarbijat. Tarbijaga sõlmitud lepingu tingimuse ebaõigluse hindamise aluseks on põhimõtteliselt üldhinnang, mis ei piirdu lepingutingimuse võimaliku läbipaistmatusega. Euroopa Kohus lisas, et vastavalt liidu õigusele võivad liikmesriigid tagada tarbijate kaitsuse kõrgema taseme. Konkreetset juhul tõdes Euroopa Kohus, et õigusteenuse osutamise lepingu tingimust, milles määratakse hind kindlaks tunnitasu põhimõttel ja mis kuulub seega lepingu põhiobjekti alla, ei tule lugeda ebaõiglaseks ainuüksi seetõttu, et see ei vasta läbipaistvuse nõudele, välja arvatud juhul, kui riigisisese õiguses on sõnaselgelt sätestatud, et ainuüksi selle asjaolu tõttu tuleb tingimus lugeda ebaõiglaseks.

Hinda puudutava lepingutingimuse ebaõigluse tuvastamise tagajärgede kohta märkis Euroopa Kohus, et liikmesriigi kohus peab jätma selle tingimuse kohaldamata, välja arvatud juhul, kui tarbija ise on sellele vastu. Kui asjakohaste riigisiseste õigusnormide kohaselt ei saa õigusteenuse osutamise leping pärast hinda puudutava lepingutingimuse väljajätmist kehtima jääda, ei ole direktiiviga 93/13 vastuolus lepingu kehtetuks tunnistamine, isegi kui selle tagajärjel jääb teenuste osutajal tasu osutatud teenuste eest üldse saamata. Ent kui lepingu kui terviku kehtetuks tunnistamine tooks tarbijale kaasa eriti kahjulikke tagajärgi, on eelotsusetaotluse esitanud kohtul erandlik võimalus asendada tühistatud ebaõiglane tingimus riigisisese õiguse dispositiivse sättega.

Neist kaalutlustest lähtudes **andis Euroopa Kohus vastuse, et** kui lepingu kui terviku kehtetuks tunnistamine tooks tarbijale kaasa eriti kahjulikud tagajärjed, ei ole liidu õigusega vastuolus see, kui liikmesriigi kohus asendab ebaõiglase lepingutingimuse selle tühisuse korvamiseks riigisisese õiguse dispositiivse sättega või sättega, mis on kohaldatav lepingupoolte kokkuleppe korral. Ent liidu õigusega on vastuolus see, kui liikmesriigi kohus asendab tühistatud ebaõiglase tingimuse kohtu hinnanguga tasu suurusele, mida tuleb osutatud teenuste eest maksta.

MÄRKUS: Eelotsusetaotlus võimaldab liikmesriikide kohtutel taotleda kohtuvaidluste lahendamisel Euroopa Kohtult liidu õiguse tõlgendamist või liidu õigusakti kehtivuse üle otsustamist. Euroopa Kohus ei lahenda riigisisest kohtuvaidlust. Kohtuasja lahendamine kooskõlas Euroopa Kohtu otsusega on liikmesriikide kohtu ülesanne. Euroopa Kohtu otsus on ühtlasi siduv ka teistele liikmesriikide kohtutele, kes lahendavad sarnast probleemi.

Ajakirjandusele mõeldud mitteametlik dokument, mis ei ole Euroopa Kohtule siduv.

Otsuse [terviktekst ja kokkuvõte](#) on CURIA veebileheküljel alates selle kuulutamise päevast.

Täiendavat teavet annab Marta Osleja ☎ (+352) 4303 6005.

Hoiame ühendust!

